

Nachtmuziek

Nyx Ensemble + Levy Pletting

7 augustus – Theaterkerk, Bemmelen

Programma

Arnold Schönberg – Verklärte Nacht

Franz Schubert – Die Erlkönig

Richard Strauss – Die Nacht

Musici / betrokkenen

Nina Broeva (viool)

Samuel Caleb Curhan Panner (viool)

Iker Isasi (altviool)

Jose Carlos Palmero Casanova (altviool)

Ori Ron (cello, arrangementen)

Daniel Brandon (cello)

Levy Pletting (sopraan)

Teus van der Stelt (lichtontwerp)

Don Wolters (lichttechniek)

Over het programma

Drie verschillende werken, alle drie gebaseerd op gedichten over de nacht van beroemde dichters. Het Nyx Ensemble en sopraan Levy Pletting en lichtartiest Teus van der Stelt maken een voorstelling waarin het spel van licht en schaduw samenkomen met muziek en tekst.

Arnold Schönberg bracht een zomer door met de bevriende componist Alexander Zemlinsky en werd verliefd op diens zus Mathilde. Mede onder invloed van zijn verliefdheid schreef Schönberg op 25-jarige leeftijd het symfonisch gedicht *Verklärte Nacht* voor strijksextet, op basis van het gelijknamige gedicht van Richard Dehmel. In het gedicht wandelen een man en vrouw in het holst van de nacht door een koud, kil woud in het maanlicht. De vrouw biecht op dat ze zo graag

moeder wilde worden, dat ze zich liet bevruchten door een andere man. Maar nu ze haar liefde alsnog heeft gevonden, kan ze zichzelf niet vergeven. De man reageert juist positief, hij uit zijn bewondering en beschrijft hoe via hun liefde het ongeboren kind alsnog de zijne zal worden. Zo overwint hun liefde alle obstakels en biedt het een weg naar verklärung, ofwel transformatie (in het Engels *Transfigured Night*). Het vijfdelige sextet, overeenkomstig met de vijf strofes van het gedicht, begint met langzame lage tonen in een neerwaartse melodie die lijken af te dalen naar de krochten van de geest. Langzaam beginnen de klanken te transformeren en ontstaan er tussen de weerbarstige motieven ook momenten van helderheid. De slotfase wordt ingeluid door een abrupt omslagpunt en eindigt in een omhelzing van strijkersklank, die al het voorgaande overstijgt.

Naast het strijksextet plaatst het Nyx Ensemble twee romantische liederen. Franz Schubert zet in *Erlkönig* (gedicht van Goethe) een nacht vol angst en spanning neer. Een doodzieke jongen ziet in zijn koortsdromen de elfenkoning, een symbool van de dood, die hem probeert mee te lokken naar de 'andere zijde'. De vader neemt zijn zoon mee te paard en probeert hem te redden, maar wanneer zij op hun bestemming komen, blijkt de jongen gestorven te zijn.

In *Die Nacht* van Richard Strauss (gedicht van Von Gilm) hoor je hoe de nacht geleidelijk het licht en de kleuren uit de wereld steelt en de angst ontstaat dat het donker niet alleen bloemen en vormen, maar ook de geliefde wegneemt.

MUZIEKZOMER

GELDERLAND

Over de musici

De musici van het **Nyx Ensemble** ontmoetten elkaar op het Conservatorium van Amsterdam.

Zij vormen speciaal voor dit project een ensemble, waarin zij hun individuele kwaliteiten samenbrengen. De musici hebben elk een indrukwekkend en geheel eigen pad bewandeld. **Nina Broeva** studeerde eerst in Rotterdam en soleerde bij meerdere orkesten in Nederland, waaronder het Codarts String Orchestra. Ze was te horen bij Podium Witteman en speelt dit seizoen in de orkestacademie van het Nederlands Philharmonisch Orkest. **Sam Panner** studeerde aanvankelijk wiskunde in de Verenigde Staten, voordat hij in Amsterdam verder ging met klassiek viool. Hij was academist bij het Concertgebouworkest en dit seizoen staat hij in de finale van de Dutch Classical Talent wedstrijd. **Jose Carlos Palmero Casanova** heeft zich uitvoerig verdiept in kamermuziek en historische uitvoeringspraktijk. Vanaf volgend seizoen is hij aangenomen als altviolist in Orkest Phion. **Iker Isasi Saez** is ook een veelvraat in de kamermuziek en speelde in allerlei verschillende formaties van kwartetten en kwintetten. Daarnaast is hij lid van het Nationaal Jeugdorkest van Spanje, academist bij het Nederlands Philharmonisch Orkest en speelde hij in het Verbier Festival Orchestra onder Klaus Mäkelä. **Ori Ron** richt zich juist veel op hedendaagse muziek. In 2024 was hij één van de winnaars bij de Cello Biënnale, waar hij de prijs voor beste uitvoering van de opdrachtcompositie ontving. Daarnaast componeert hij. De arrangementen in dit concert zijn van zijn hand. **Daniel Brandon** soleerde bij meerdere orkesten in Groot-Brittannië, waarmee hij op tournee ging naar Italië, Tsjechië en Spanje. Binnenkort mag hij op tournee met solo- en kamermuziekoptredens in Duitsland als

onderdeel van het Klavierfestival NiederRheinLande.

Levy Pletting zingt sinds haar zesde jaar en zong als kind in het Nationaal Kinderkoor, waar ze meewerkte aan projecten met onder andere het Koninklijk Concertgebouw Orkest, het Radio Filharmonisch Orkest, het Rotterdams Philharmonisch Orkest en de English Baroque Soloists. Sinds 2022 studeert Levy aan het Conservatorium van Amsterdam. Tijdens deze periode heeft ze haar solistische carrière verder ontwikkeld: momenteel werkt ze aan diverse projecten, waaronder het Opera Forward Festival en *Idomeneo* van Mozart.

Teus van der Stelt is lichtcomponist en regisseur en werkte al vaker samen met de Muziekzomer Gelderland. Oorspronkelijk studeerde hij kleinkunst, maar hij ontdekte later zijn liefde en talent voor lichtkunst. Hij is altijd op zoek naar verbinding en verlegt graag de grenzen binnen de podiumkunsten. Zijn beleving van muziek brengt hij tot uiting door middel van visuele expressie, goed afgestemde regie en coaching van talenten.

Dit programma is mede mogelijk gemaakt door het Cultuurfonds, Pauli Deinum Fonds, Engbertha Loman Fonds en Fonds Wim Choufour.

Over het festival

Muziekzomer Gelderland is het zomerpodium van de Nationale Jeugdorkesten Nederland. Jonge getalenteerde musici, conservatoriumstudenten en jonge professionals zorgen voor een inspirerende mix aan muzikale ervaringen voor een breed publiek. Dit jaar vindt het festival plaats van 24 juli t/m 8 augustus. Meer informatie: muziekzomer.nl

Op het nippertje kreeg de Nationale Jeugdorkesten Nederland in 2024 alsnog subsidie toegekend. Maar daarmee zijn we er nog niet. Wil je de NJON en daarmee ook de Muziekzomer Gelderland steunen? Scan de QR code om de verschillende mogelijkheden te bekijken, of ga naar www.njon.nl/steun-ons

Gedichten

Verklärte Nacht (Richard Dehmel, 1896)

Zwei Menschen gehn durch kahlen, kalten
Hain;
der Mond läuft mit, sie schau'n hinein.
Der Mond läuft über hohe Eichen,
kein Wölkchen trübt das Himmelslicht,
in das die schwarzen Zacken reichen.
Die Stimme eines Weibes spricht:

Ich trag ein Kind, und nit von dir,
ich geh in Sünde neben dir.
Ich hab mich schwer an mir vergangen;
ich glaubte nicht mehr an ein Glück
und hatte doch ein schwer Verlangen
nach Lebensfrucht, nach Mutterglück
und Pflicht da hab ich mich erfrecht,
da ließ ich schauernd mein Geschlecht
von einem fremden Mann umfassen
und hab mich noch dafür gesegnet.
Nun hat das Leben sich gerächt,
nun bin ich dir, o dir begegnet.

Sie geht mit ungelenkem Schritt,
sie schaut empor, der Mond läuft mit;
ihr dunkler Blick ertrinkt in Licht.
Die Stimme eines Mannes spricht:

Das Kind, das du empfangen hast,
sei deiner Seele keine Last,
o sieh, wie klar das Weltall schimmert!
Es ist ein Glanz um Alles her,
du treibst mit mir auf kaltem Meer,
doch eine eigne Wärme flimmert
von dir in mich, von mir in dich;
die wird das fremde Kind verklären,
du wirst es mir, von mir gebären,
du hast den Glanz in mich gebracht,
du hast mich selbst zum Kind gemacht.

Er faßt sie um die starken Hüften,
ihr Atem mischt sich in den Lüften,
zwei Menschen gehn durch hohe, helle Nacht.

Vertaling (Rolf Somann, 2025)

Twee mensen gaan door kaal, kil woud;
de maan loopt mee, door hen aanschouwd.
De maan loopt over hoge eiken,
geen wolkje deert het hemelse licht,
waarnaar de zwarte toppen reiken.
Een vrouwenstem tot hem zich richt:

Ik draag een kind, en niet van jou,
in zonde loop ik hier naast jou.
Mijn overmoed had mij bevangen
ik geloofde niet meer in geluk
toch bleef in mij een sterk verlangen
naar levensvrucht, naar moedergeluk
en plicht toen heb ik mij vermeten,
bevend mijn schaamte te vergeten,
liet haar een vreemde man ontvangen,
en praatte het nadien nog goed.
Nu straft het leven mijn geweten,
nu heb ik jou, o jou ontmoet.

Zij loopt met onbeholpen tree,
zij kijkt omhoog, de maan loopt mee;
haar donkere blik verdrinkt in licht.
Een mannenstem tot haar zich richt:

Het kind dat jij reeds hebt ontvangen,
het hoeft jouw ziel niet te bevangen,
o zie, hoe klaar het heelal schittert!
Er is een glans om alles heen,
jij drijft met mij op koude zeeën,
maar toch een eigen warmte siddert
van jou in mij, van mij in jou;
die zal het vreemde kind bewaren,
jij zult voor mij en van mij baren,
jij hebt in mij de glans ontwaakt,
jij hebt mij zelf tot kind gemaakt.

Hij vat de sterke heup van haar
hun adem mengt zich met elkaar,
twee mensen gaan door hoge, heldere nacht.

Op het nippertje kreeg de Nationale Jeugdorkesten Nederland in 2024 alsnog subsidie toegekend. Maar daarmee zijn we er nog niet. Wil je de NJON en daarmee ook de Muziekzomer Gelderland steunen? Scan de QR code om de verschillende mogelijkheden te bekijken, of ga naar www.njon.nl/steun-ons

Erlkönig (Johann Wolfgang von Goethe - 1782)

Erzähler:

Wer reitet so spät durch Nacht und Wind?
Es ist der Vater mit seinem Kind;
Er hat den Knaben wohl in dem Arm,
Er faßt ihn sicher, er hält ihn warm.

Vater:

Mein Sohn, was birgst du so bang dein
Gesicht?

Kind:

Siehst Vater, du den Erlkönig nicht?
Den Erlenkönig mit Kron' und Schweif?

Vater:

Mein Sohn, es ist ein Nebelstreif.

Erlkönig:

Du liebes Kind, komm, geh mit mir!
Gar schöne Spiele spiel' ich mit dir;
Manch' bunte Blumen sind an dem Strand,
Meine Mutter hat manch' gülden Gewand.

Kind:

Mein Vater, mein Vater, und hörest du nicht,
Was Erlenkönig mir leise verspricht?

Vater:

Sei ruhig, bleibe ruhig, mein Kind;
In dürren Blättern säuselt der Wind.

Erlkönig:

Willst, feiner Knabe, du mit mir gehn?
Meine Töchter sollen dich warten schön;
Meine Töchter führen den nächtlichen Reihn,
Und wiegen und tanzen und singen dich ein.

Kind:

Mein Vater, mein Vater, und siehst du nicht
dort
Erlkönigs Töchter am düstern Ort?

Vater:

Mein Sohn, mein Sohn, ich seh's genau:
Es scheinen die alten Weiden so grau.

Erlkönig:

Ich liebe dich, mich reizt deine schöne Gestalt:
Und bist du nicht willig, so brauch' ich Gewalt.

Kind:

Mein Vater, mein Vater, jetzt faßt er mich an!
Erlkönig hat mir ein Leids getan!

Erzähler:

Dem Vater grauset's, er reitet geschwind,
Er hält in den Armen das ächzende Kind,
Erreicht den Hof mit Müh' und Not;
In seinen Armen das Kind war tot.

Vertaling

Verteller:

Wie rijdt er zo laat door nacht en wind?
Het is de vader met zijn kind
Hij heeft het knaapje goed in zijn arm
Hij houdt hem vast, hij houdt hem warm

Vader:

Mijn zoon, waarom verberg je zo bang je
gezicht?

Kind:

Zie vader, jij de Elfenkoning niet?
De Elfenkoning met kroon en zweep?

Vader:

Mijn zoon, het is een nevelsliert

Erlkönig:

Jij lief kind, kom mee met mij
Heel leuke spelletjes speel ik met jou
Veel bonte bloemen zijn er aan het strand
Mijn moeder heeft veel gouden gewaden

Op het nippertje kreeg de Nationale Jeugdorkesten Nederland in 2024 alsnog subsidie toegekend. Maar daarmee zijn we er nog niet. Wil je de NJON en daarmee ook de Muziekzomer Gelderland steunen? Scan de QR code om de verschillende mogelijkheden te bekijken, of ga naar www.njon.nl/steun-ons

Kind:

Mijn vader, mijn vader, hoor je niet
Wat de Elfenkoning me zachtjes belooft?

Vader:

Wees rustig, blijf rustig mijn kind
In dorre blaadjes fluistert de wind

Erkönig:

Wil, fijn knaapje, je met me gaan?
Mijn dochters zullen goed voor je zorgen
Mijn dochters leiden de nachtelijke dans
En wiegen en dansen en zingen je toe

Kind:

Mijn vader, mijn vader, en zie je niet daar
Elfenkonings dochters in die duistere plaats?

Vader:

Mijn zoon, mijn zoon, ik zie het goed:
Het schijnen de oude wilgen zo grijs.

Erkönig:

Ik hou van je, mij bekoort je mooie gestalte
En ga je niet gewillig dan gebruik ik geweld

Kind:

Mijn vader, mijn vader, nu grijpt hij me vast!
De Elfenkoning heeft me pijn gedaan!

Verteller:

De vader huivert, hij rijdt snel
Hij houdt in zijn armen het kreunende kind,
Bereikt de boerderij vermoeid en in nood
In zijn armen het kind was dood.

Op het nippertje kreeg de Nationale Jeugdorkesten Nederland in 2024 alsnog subsidie toegekend. Maar daarmee zijn we er nog niet. Wil je de NJON en daarmee ook de Muziekszomer Gelderland steunen? Scan de QR code om de verschillende mogelijkheden te bekijken, of ga naar www.njon.nl/steun-ons

MUZIEKZOMER

GELDERLAND

Die Nacht (Hermann von Gilm – 1885)

Aus dem Walde tritt die Nacht,
Aus den Bäumen schleicht sie leise,
Schaut sich um in weitem Kreise,
Nun gib acht.

Alle Lichten dieser Welt,
Alle Blumen, alle Farben
Löscht sie aus und stiehlt die Garben
Weg vom Feld.

Alles nimmt sie, was nur hold,
Nimmt das Silber weg des Stroms,
Nimmt vom Kupferdach des Doms
Weg das Gold.

Ausgeplündert steht der Strauch,
Rücke näher, Seel an Seele;
O die Nacht, mir bangt, sie stehle
Dich mir auch.

Vertaling (Lau Kanen)

Uit het woud treedt stil de nacht,
Uit de bomen komt hij dalen,
Laat zijn blik heel ver ronddwalen,
Nu geef acht.

Alle lichten, ongeteld,
Alle bloemenkleuren doven
Door hem uit, hij steelt de schoven
Van het veld.

Neemt al 't moois waar men van houdt,
Neemt het zilver der rivier,
Neemt van 't Domkerkdak de sier,
't Glanzend goud.

Heesters staan nu kaal en grauw,
Kom wat nader, 'k wil je strelen;
O de nacht -- vrees ik - zal stelen
Ook nog jou.

Muziekzomer Gelderland 2026 is mede mogelijk gemaakt door:

Op het nippertje kreeg de Nationale Jeugdorkesten Nederland in 2024 alsnog subsidie toegekend. Maar daarmee zijn we er nog niet. Wil je de NJON en daarmee ook de Muziekzomer Gelderland steunen? Scan de QR code om de verschillende mogelijkheden te bekijken, of ga naar www.njon.nl/steun-ons